

روش‌های سنتی باغداری و قربانیان آن در خلخال

هنوز تا آغاز رسمی گردو چینی در خلخال شهرستانی در جنوب استان اردبیل چند هفته‌ای باقی مانده و این در حالی است که در همین چند روز گذشته سه نفر در حین برداشت گردو در این شهرستان بر اثر سقوط از درخت جان خود را از دست داده‌اند.

به گفته مسئولان و کارشناسان محلی، تداوم روش سنتی برداشت گردو که مهمترین محصول باغی در این شهرستان می‌باشد موجب شده است تا مرگ‌های ناگهانی بویژه در گروه سنی جوان و نوجوان در منطقه افزایش یابد. هر سال در فصل برداشت محصول گردو چندین نفر بر اثر سانحه سقوط از درخت جان خود را از دست داده و چندین نفر نیز مصدوم و معلول می‌شوند.

رئیس مرکز فوریت‌های پزشکی خلخال در گفت و گو با ایرنا گفت: از آغاز زمان برداشت محصول گردو از باغ‌های گردوی بخش شاهرود این شهرستان در کمتر از 10 روز گذشته سه نفر بر اثر حادثه سقوط از درختان بلند و کهنسال گردو جان خود را از دست داده و در همین مدت تعداد قابل توجهی نیز به علت افتادن از درخت دچار مصدومیت و راهی بیمارستان شده‌اند.

داوود عباسی با بیان اینکه آمار مصدومان و جان باختگان حوادث سقوط از درختان گردو همه ساله در فصل برداشت گردو در این شهرستان قابل توجه است، اظهار کرد: علت بروز حوادث سقوط از شاخه‌های لرزان و شکننده درختان قدیمی و کهنسال گردو در خلخال از دست دادن تعادل افراد در بلندای درختان است.

به گفته کارشناسان، با وجود پیشرفت‌های شگرف در جهان و از جمله کشورمان در زمینه کشت و داشت مدرن هنوز در بسیاری از مناطق کشور از جمله خلخال، کشاورزی و باغداری سنتی حاکم بوده و کشاورزان بویژه باغداران کمتر از ادوات نوین برای برداشت محصولات خود بهره می‌گیرند.

آنها می‌گویند که روش‌های سنتی باغداری بویژه در زمینه برداشت محصول از مدت‌ها پیش منسوخ شده و این در حالی است که در منطقه خلخال در این زمینه هنوز فاصله زیادی با دیگر مناطق کشور و جهان

وجود دارد.

کارشناسان می‌گویند که نه تنها در باغداری منطقه از ادوات نوین کشاورزی بهره گرفته نمی‌شود حتی در روش سنتی نیز کمتر خبری از احتیاط و رعایت موارد ایمنی دیده می‌شود و در این زمینه می‌بایست باغداران و جهاد کشاورزی بیشتر حساس بوده و نظارت داشته باشند.

مدیر جهاد کشاورزی خلخال گفت: در حالی که کار برداشت گردو به لحاظ افزایش شدت گرما در برخی از مناطق این شهرستان بصورت زود هنگام از سوی باغداران آغاز شده ولی جان باختن سه نفر از کارگران قبل از شروع فصل برداشت محصول گردو امری نگران کننده است و بیم آن می‌رود که با ورود افراد بیشتر به برداشت محصول حوادث مشابه افزایش یابد.

محمد شاد خاطر افزود: با وجود بروز حوادث سالانه سقوط از درختان گردو و جان باختن و مصدومیت‌های شدید کارگران در برداشت این محصول، باغداران گردو در این شهرستان همچنان از روش سنتی و ابتدایی تکان دادن شاخه‌های درختان با استفاده از چوبی بلند استفاده می‌کنند.

وی بیان کرد: روش سنتی برداشت گردو به نحوی است که گردوچینان با استفاده از چوبی بلند اقدام به تکان دادن شاخه‌های درختان و پایین ریختن گردو از پایین‌ترین شاخه‌ها تا شاخه‌های نازک و شکننده در بلندای این درختان می‌کنند و این امر خطر سقوط از ارتفاع و درختان بلند گردو برای گردوچینان را به دنبال دارد.

به گزارش ایرنا، حوادث مربوط به برداشت گردو در خلخال در حالی است که در بسیاری از مناطق ابزارهای ساده مکانیکی از جمله استفاده از دستگاه شوکر جایگزین روش‌های سنتی شده و بر این اساس از میزان وقوع حوادث تلخ نیز کاسته شده است.

به گفته کارشناسان، برای جلوگیری از وقوع حوادث ناگوار بتدریج و با حمایت‌های دولت می‌بایست استفاده از ابزارهای ارزان قیمت جایگزین شیوه سنتی شده و باغداران ملزم به استفاده از این ابزارها شوند.

همچنین باغداران برای به حداقل رساندن آسیب‌های ناشی از سقوط از درختان گردو باید نکات ایمنی از جمله استفاده از کلاه و کمربند ایمنی را رعایت و از بکارگیری افراد مسن و بیمار در فرآیند

برداشت گردو اجتناب کنند.

در این حال باغداران خلخالی می‌گویند: ناتوانی مالی موجب شده است که آنها امکان استفاده از ابزارهای جدید برداشت محصول را نداشته و مجبور به بکارگیری شیوه سنتی در داشت و برداشت محصول شوند.

به گفته آنها، تنها یک دستگاه شوکر و یا لرزاننده شاخه‌های درختان گردو در مدیریت جهاد کشاورزی خلخال موجود است که آن هم بیشتر برای آموزش باغداران گردو برای استفاده از روش‌های جدید برداشت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

به گفته یک باغدار خلخالی استفاده از خودروهای مجهز به بالابر روش مناسبی برای کاهش خطرات بالا رفتن از درختان گردو است ولی به دلیل واقع شدن بیشتر باغ‌های گردو در سطح ناهموار استفاده از این نوع خودرو در مناطق کوهستانی گردوخیز شهرستان امکان‌پذیر نیست.

وی تنها راه حل مشکل سقوط از شاخه درختان گردو و رفع خطر از گردوچینان را اجرای طرح سرشاخه کاری، احیای درختان گردوی باغ‌ها در خلخال و جایگزینی درختان پاجوتاه و ارقام جدید به جای درختان بلند و کهنسال ذکر کرد.

به گفته وی، پراکندگی بخش قابل توجه درختان گردو در اراضی ناهموار و سنگی در خلخال وقوع حوادث همراه با خسارت و مصدومیت بدنی را زیاده‌تر کرده و در هر فصل گردوچینی تعدادی از کشاورزان را می‌توان دید که راهشان از بالای درختان به تخت بیمارستان منتهی شده است.

شهرستان خلخال از مناطق مستعد استان اردبیل برای پرورش درختان گردو بوده و کاشت درختان این محصول از سال‌های دور در مناطق کوهستانی و مستعد مرسوم بوده و بیشترین میزان گردو در خلخال از سطح درختان کهنسال گردو برداشت می‌شود.

این شهرستان بزرگترین قطب تولید گردوی استان اردبیل بوده و بیش از ۶۰ درصد از گردوی این استان در باغ‌های خلخال تولید می‌شود، از مجموع ۲ هزار و ۳۰۰ هکتار باغ‌های گردوی سه بخش مرکزی، شاهرود و خورشهرستم هزار و ۵۰۰ هکتار بارور می‌باشد.